20/08/2026

Слово на Българския патриарх Даниил по случай 1080 години от Успението и 1150 години от рождението на св. Йоан Рилски Чудотворец

„Дивен е Бог в Своите светии“ (Пс. 67: 36, слав.)

Ваши Високопреосвещенства,

Ваши Преосвещенства,

Боголюбиви отци,

Обични в Господа братя и сестри,

Между всички досточтими годишнини, които Православната ни църква отбелязва през настоящата година, особено ярко се открояват онези, които са свързани с личността на всебългарския небесен застъпник – светия

преподобен Йоан Рилски Чудотворец: 1150 години от неговото рождение и 1080 години от блаженото му Успение, което всенародно честваме в осемнадесетия ден на месец август. Отбелязването на тези и подобните на тях годишнини ни помага да пазим жива паметта за онези личности и събития от миналото, които са нашите духовни ориентири по извървения от народа ни исторически път, за да може ние, от своя страна, подражавайки на вярата им да следваме вярно посоката към царството Божие, която са ни завещали родилите ни и откърмили в Господа наши предци и наставници (срв. Евр. 13:7).

Такъв неизменен ориентир за православния ни народ винаги е бил и продължава да бъде и свети Йоан Рилски, чиято любов и молитвена подкрепа към нас го е издигнала през столетията до най-заветно място в църковната и народната памет: достойнството на всебългарски покровител и молитвен застъпник пред Бога за всички времена.

Живял и подвизавал се в православната вяра в десетилетията, непосредствено след Покръстването на българския народ и приобщаването му към Църквата Христова, аскет и отшелник, и основоположник на киновийното – общежително монашество за православните българи, преподобният Рилски пустинник завинаги остава отец и наставник както на монасите у нас, така и на всички свои братя и сестри по вяра и род, с които и след блаженото му Успение продължават да го свързват онези неразривни връзки на мира и любовта, които правят от всички нас „едно тяло… и един дух“, и общност на Единия наш „Бог и Отец на всички, Който е над всички, и чрез всички, и във всички нас“ (Еф. 4:2-6).

Още от времето на земния си живот, охристовената личност на свети Йоан е притегателен център на единение на нашия народ. При него идват за съвет, наставление, изцеление, молитвена подкрепа в житейския път както царе и управници, така и йерарси, духовници, редови православни християни от всички обществени сфери, професионални занимания и във всякакви житейски обстоятелства. В продължение на около хиляда и сто години до днес, той е верен пътеводител и силен помощник за всички нас в делото на спасението ни. Дори във времена на чуждо владичество и времена на войнстващ атеизъм, делото, подвигът, личността на свети Йоан будят уважение и страхопочитание дори и за отричащите вярата и Подвигоположникът на нашата вяра – Господ Иисус Христос. Но докато за отрицателите му, Рилският светец е изобличение, за нас – верните, той е истинско Христово благоухание за живот (срв. 2 Кор. 2 : 15, 16). В негово

лице, Господ ни е подарил велико светило и непресекващ извор на чудеса и изцеления, за което свидетелстват неизброимите случаи на чудотворна помощ от свети Йоан, включително нови чудеса от нашето съвремие, малка част от които тази година Рилската света обител издава в поредна книжка.

Но ангелоподобният земен живот и подвиг на преподобния Рилски чудотворец, неговите нетленни свети мощи, величествената Рилска света обител, която той основава и неговото неизменно небесно молитвено, чудотворно застъпничество не са единственото, което имаме оставено от него като негово непреходно наследство за православния ни народ. Заедно с тях ние имаме и неговия личен Завет, предназначен първом за братята от Рилската света обител, но и за целия ни народ. Това драгоценно духовно завещание вече почти единадесет столетия подир земната ни раздяла с нашия преподобен Отец продължава да свидетелства за истинския, неподправен православен духовен опит, с който е закърмено монашеството, съответно, с който е закърмен и народът ни още от Покръстването. Той продължава да вдъхновява със съдържащата се в него дълбочина на духовна прозорливост и със силата на онази отеческа обич и привързаност, които свети Йоан има към всички нас – неговите свидни чеда.

Безценно свидетелство от богатата съкровищница на християнското ни духовно и културно наследство, непреходно послание към всички нас, за вечни времена, Заветът на богоносния Рилски светец е съсредоточен върху най-важното за християните – чистотата на вярата ни и живеенето ни според тази вяра: „И преди всичко ви завещавам да пазите светата вяра непорочна и незасегната от всякакво злословие, както приехме от светите отци, без да я примесвате с чужди и различни учения“. Така ни наставлява свети Йоан в своя Завет и също добавя: „Стойте добре и дръжте преданията, които сте чули и видели от мене. Не се отклонявайте нито надясно, нито наляво, но по царския път ходете“. Този царски път, за който ни говори преподобният Рилски пустинник, е същият път, за който говори и Сам Господ Иисус Христос на учениците, когато казва, че „... широки са вратата и просторен е пътят, който води към погибел“ (Мат. 7:13), а „... тесни са вратата и стеснен е пътят, който води в живота“ (Мат. 7:14). Тази истина остава вечна и неизменна.

Вървенето по този път изисква от християнина да страни от всичко онова, което с невидима, но властна сила го държи в плен на греховните му наклонности. Преди всичко това се отнася до капаните, които поставят пред човека неговата алчност и егоцентризъм – страстта към притежание и към суетна слава. „Най-вече се пазете – казва ни свети Йоан – от змията на

сребролюбието, защото сребролюбието е корен на всички злини“ – което стои в непосредствена връзка с наставлението на Самия наш Господ Иисус Христос да си събираме съкровища не тук, на земята, а на небесата, „... защото, дето е съкровището ви, там ще бъде и сърцето ви“ (Мат. 6:21). „Не търсете също – говори ни още Рилският светец – да бъдете познавани и обичани от земните царе и князе, нито се надявайте на тях, като оставяте Небесния Цар“. Защото и Господ ни казва, чрез Своя пророк: „Благословен оня човек, който се надява на Господа, и комуто надеждата е Господ“ (Иер. 17:7).

С особена настойчивост свети Йоан Рилски наставлява в своя Завет за единството, единодушието и единомислието между братята от неговата света обител, което се отнася с пълна сила и за всички нас, тъй като всички ние, чедата на нашия богоносен отец Йоан, като членове на Църквата Христова, духовно сме част от голямата общност на чедата на Рилския светец – общност, която не е ограничена нито от времето, нито от пространството. Това пък благословено от Бога единство, към което преподобният Йоан с любов ни призовава, има като свое предварително и необходимо условие мира – онзи божествен мир, който ни е дарувал Господ наш Иисус Христос (срв. Иоан 14:27) и който, според свети Йоан Рилски, „превъзхожда всеки ум“.

Много са драгоценните, спасителни наставления, които ние черпим и днес от Завета на Рилския пустинник. Велико благословение е за всички нас да имаме пред очите ни този духовен Завет. Да го четем и препрочитаме, всеки път откривайки в него по нещо ново и доброполезно за живота ни в православната вяра, обогатявайки се от мъдростта, която струи от непосредствения спасителен опит на светеца. Да благодарим на Бога задето е удостоил православния ни народ с такъв велик подвижник и верен духовен наставник, да изучаваме с усърдие и с ревност оставеното ни от него богато и скъпоценно наследство, и в мислите и делата си да се стремим да подражаваме доколкото ни е възможно на неговия богоподобен живот и подвиг.

Нека по-често прибягваме в молитва към свети Йоан Рилски. Нека той присъства в нашия всекидневен живот. Нека да научим и нашите деца и близки да го почитат и обичат. Нека да знаем, че той не е просто една бележита личност от българската история, а е жив, до нас и с нас, той е тук и сега, изпитва съвести, цери рани, помага в беди, утешава в скърби, моли се за всички нас, сочи ни пътя към царството небесно. Свети Йоан Рилски е по-

близко до нас, отколкото можем да си го представим. Нека това осезаемо негово присъствие пропъжда от нас чувството на самотност, изоставеност, загубата на надежда, черните мисли. Да бъде свети Йоан крепката ни надежда, че пътят към Христа е открит, Божията благодат всесилна, а спасението – възможно и постижимо.

Преподобни отче Йоане, Рилски Чудотворче, моли Бога за всички нас, твоите чеда! Удостой ни да станем достойни твои наследници, продължители и изпълнители на твоя Завет!

По молитвите и небесното застъпничество на Пресвета Богородица, на свети Йоан Рилски Чудотворец и всички светии, Господ Бог да ни дарува Своя мир и Своята велика милост! Неговата божествена благодат да бъде с всички нас!

† ДАНИИЛ, Патриарх Български и Митрополит Софийски

bg-patriarshia.bg